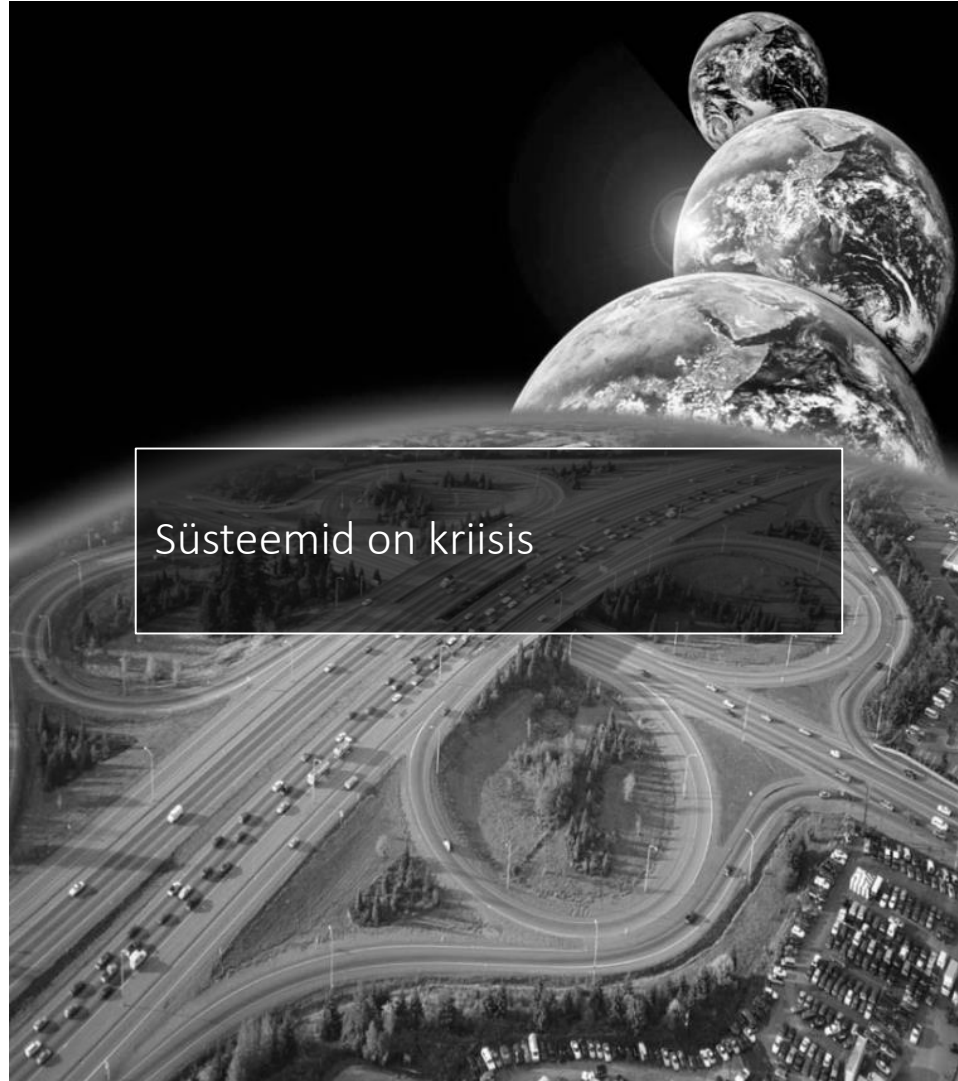

Ringmajandusest ringhangeteni ja vastupidi

Harri Moora

Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus

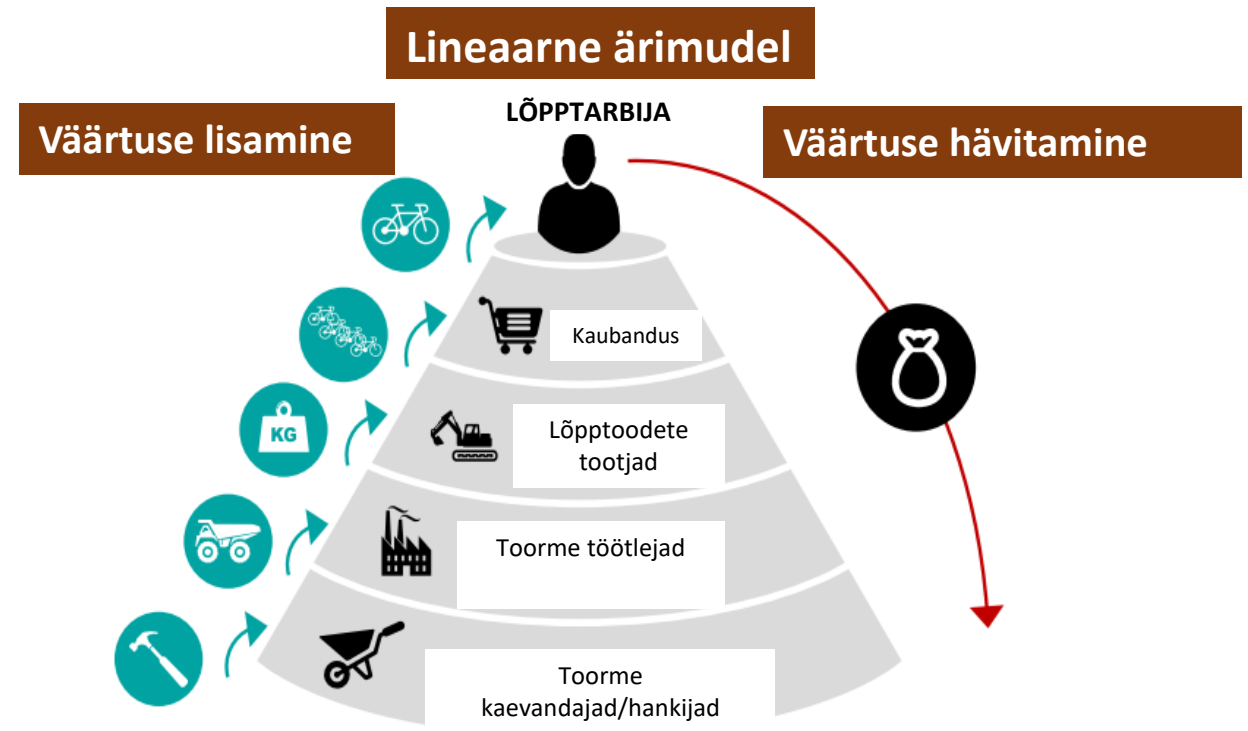

Süsteemid on kriisis

- Tarbimise suurenemine
- Ressursside vähenemine
- Tootmisest ja toodetest tulenev keskkonnamõju suureneb
- Sotsiaalsed probleemid – ebavõrdsus, vaesus, konfliktid jne

Kuidas edasi?

- Täna valitsev lineaarne ehk "tooda-kasuta-hülga" majandusmudel, mis põhineb odaval toormel ja raiskaval tarbimisel, on selgelt oma aja ära elanud
- Me oleme kiiresti jõudmas punkti, kus selline majandamine pole enam jätkusuutlik
- Vajame nii tarbijatena kui ka tootjatena uut lähenemist

Source: Circle Economy et al (2016)

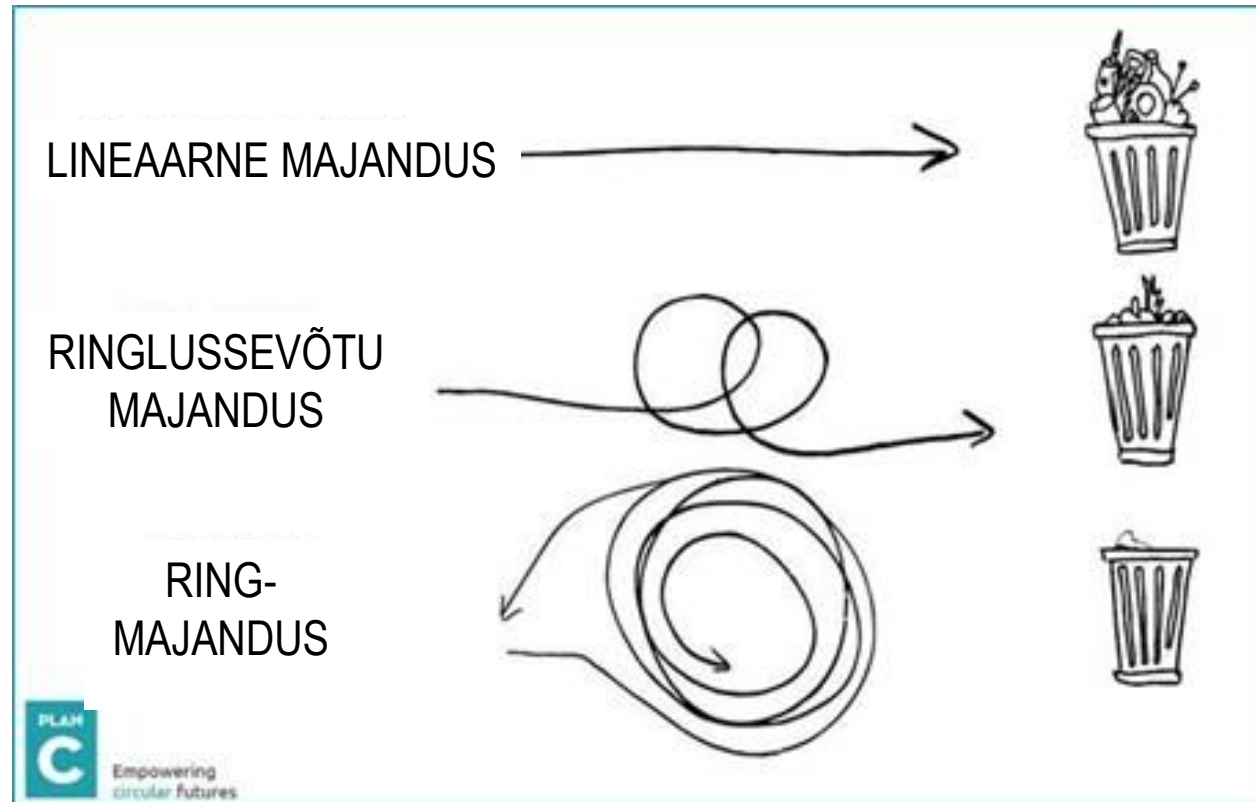
Ringmajandus?

- Ringmajandus on alternatiiv valitsevale lineaarsele „võta-tee-viska ära“ tootmise ja tarbimise majandusmudelile, mis vajab suurt kogust võrdlemisi odavat materjali ja sisendit ning toodab samas palju kasutatud jäätmeid.
- Ennast taastotev ringmajandus hoiab tooted, komponendid ja materjalid jätkuvalt kõige suurema kasuliku väärtuse juures. See pakub uusi võimalusi ettevõtetel paremini konkureerida ressursside vähenemise tingimustes ning pakkuda süsteemset jäätmete vältimist ja vähendamist.

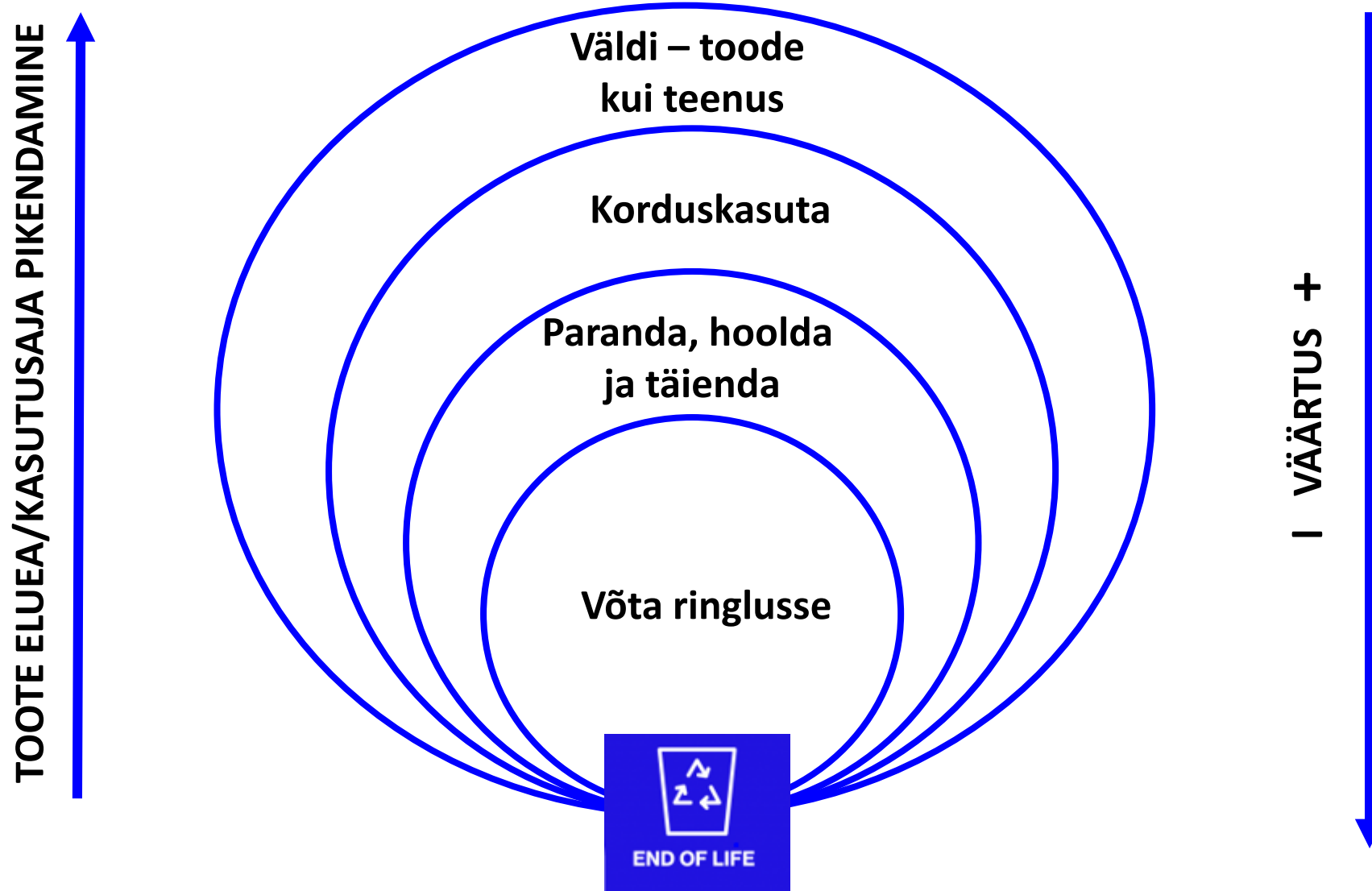

Source: dreamstime.com

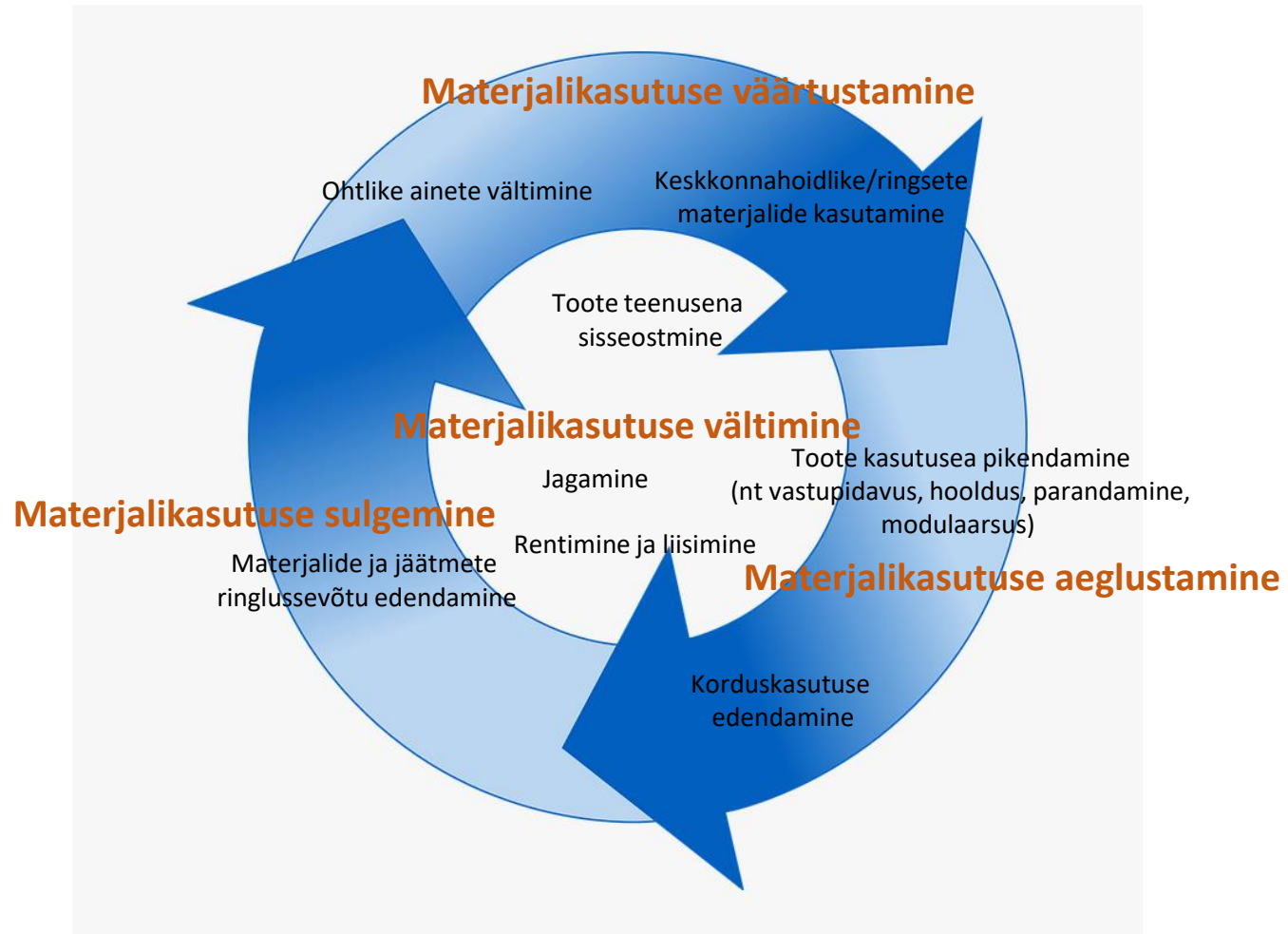
Lineaarne majandus versus ringmajandus

Ringmajandus – väärtuse hoidmine

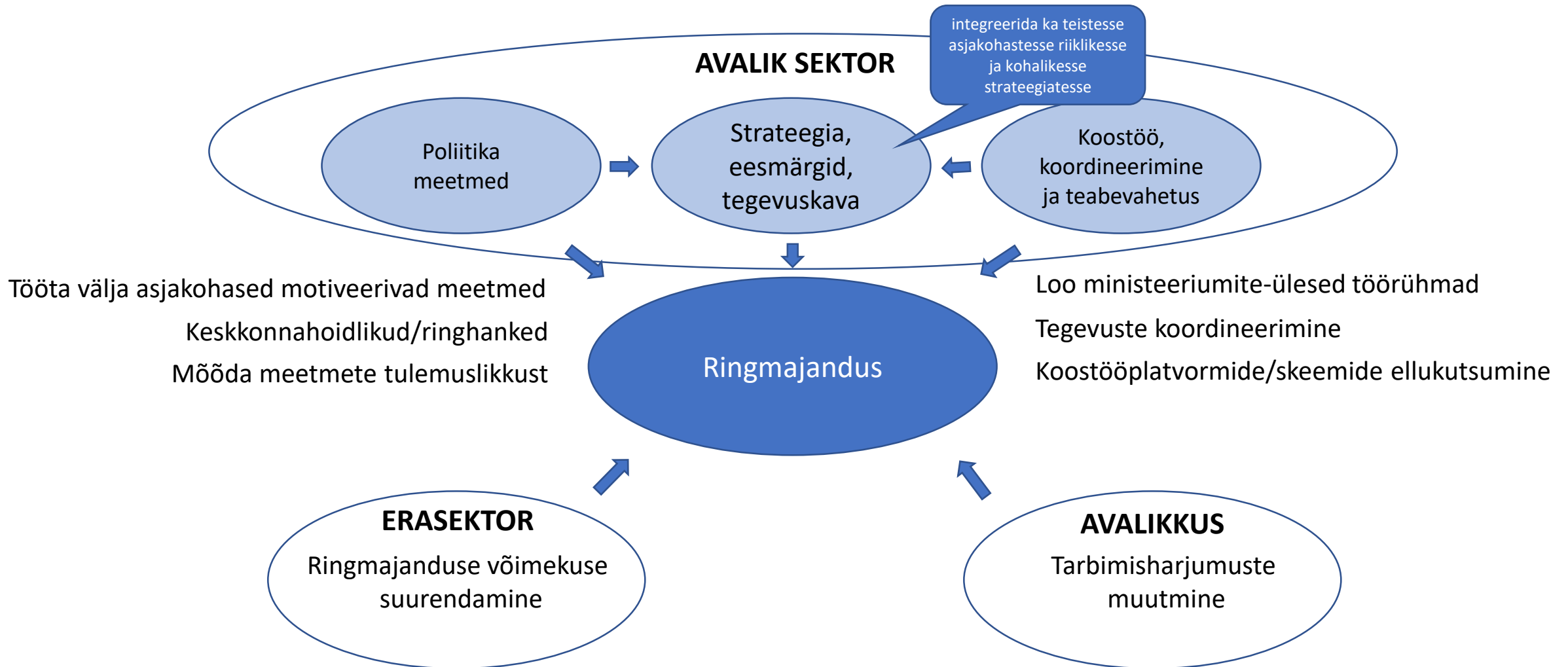

Ringmajanduse strateegiad

Ringmajanduse edendamine – kuidas saavutada süsteemset muutust?

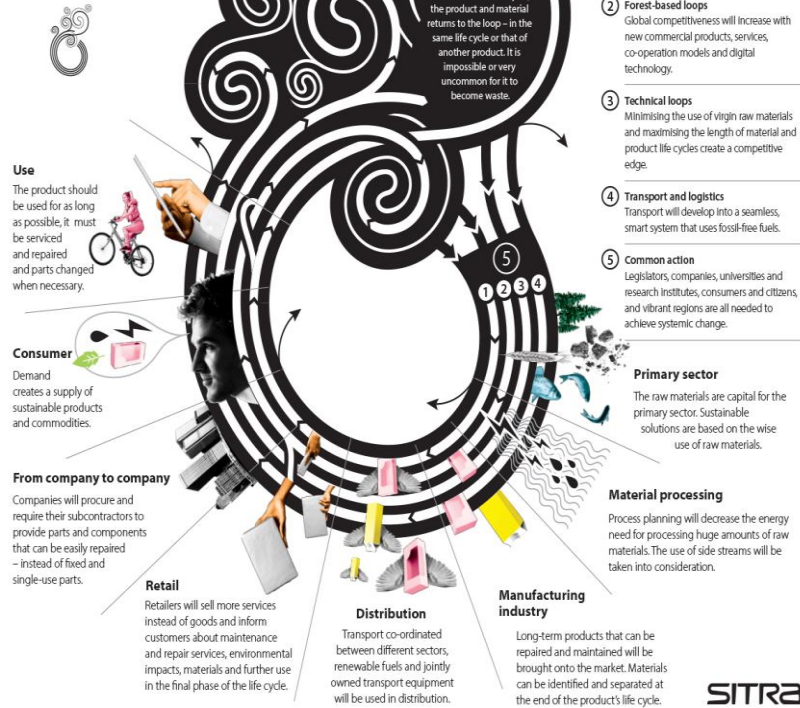
Poliitiline ja regulatiivne raamistik – ministeeriumite-ülene!!!

THIS IS HOW WE CREATE A

Circular economy

IN FINLAND

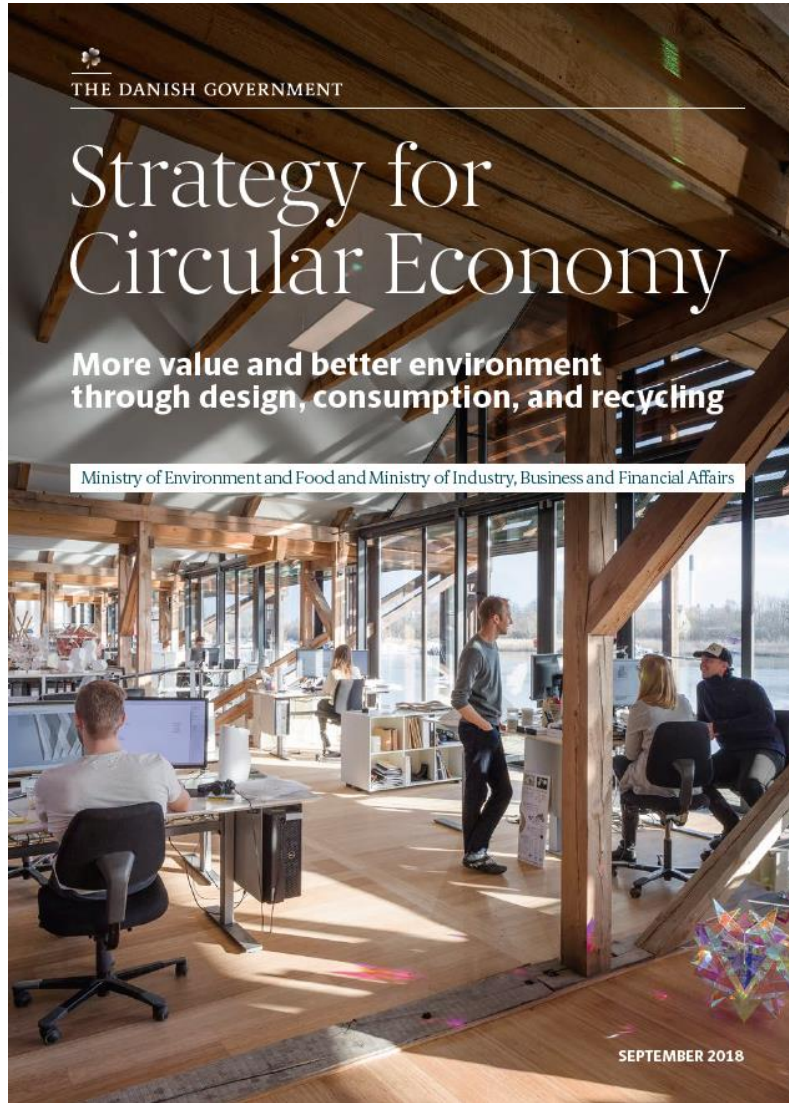
SITRA

THE DANISH GOVERNMENT

Strategy for Circular Economy

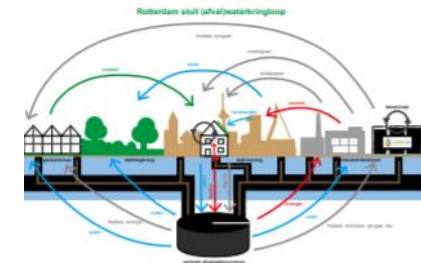
More value and better environment through design, consumption, and recycling

Ministry of Environment and Food and Ministry of Industry, Business and Financial Affairs

SEPTEMBER 2018

Circular road map Municipality of Rotterdam

How can we use wastewater as raw material or energy source?

The Municipality of Rotterdam has developed a road map to enable it to become the European centre of the circular economy by 2030. The road map offers companies and organisations a practical helping hand to enable the most efficient handling of raw materials.

Project description

With over 600,000 residents and the most important port in Europe, Rotterdam is extremely dependent on the import of raw materials. The municipality has developed a road map in order to handle this carefully and make the shift from a linear to a circular low-CO2 economy. This 'Circular Economy Rotterdam Road Map' includes the ambition that Rotterdam will be the European centre of the circular economy by 2030. The road map offers companies and organisations a practical helping hand to enable the most efficient handling of raw materials.

Approach

The road map comprises two phases. Phase 1 focuses on 'learning by doing' (2016-2019). An example of this is the separation of waste. The municipality is expanding this to the upcycling of all household waste. Another example is the Rotterdam Cooperation in the Wastewater Chain (Rosa project), which aims to use wastewater as raw material or energy source. Raw materials from the sewer system are used for example in the Marve-Vierhavens as trial for all kinds of innovations, including circular economy innovations. Phase 2 (until 2030) focuses on embedding the circular economy principles in Rotterdam's municipality, companies, knowledge centres and households.

Ringhanked - definitsioon

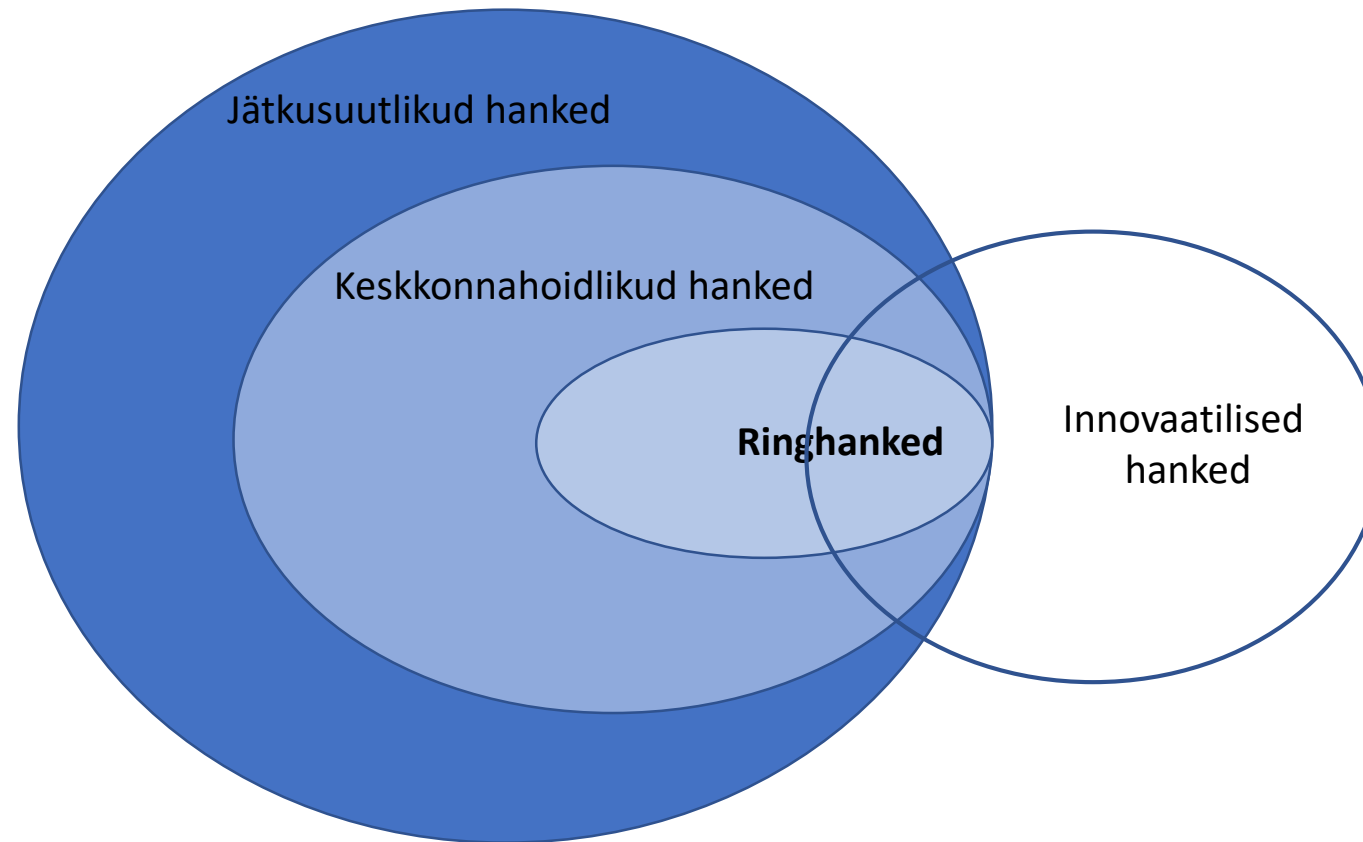
Ringhanket võib vaadelda kui protsessi, kus avaliku sektori organisatsioonid ostavad töid, tooteid ja teenuseid, mis panustavad ringsete energia- ja materjalivoogude kujundamisse tarneahelas, samal ajal vähendades ja parematel juhtudel ka vältides negatiivseid keskkonnamõjusid ning jäätmeteket kogu olelusringi jooksul
(European Commission: Public Procurement for a Circular Economy, oktoober 2017).

Hanked, mis toetavad ringmajanduse põhimõtete rakendamist
(NewForesight, 2014, MVO Nederland, 2015)

Hanked, mis tagavad, et tooted ja teenused on toodetud ringmajanduse põhimõtete kohaselt ning mis suunatakse ringlusse peale nende kasutamist.
(NewForesight, 2014)

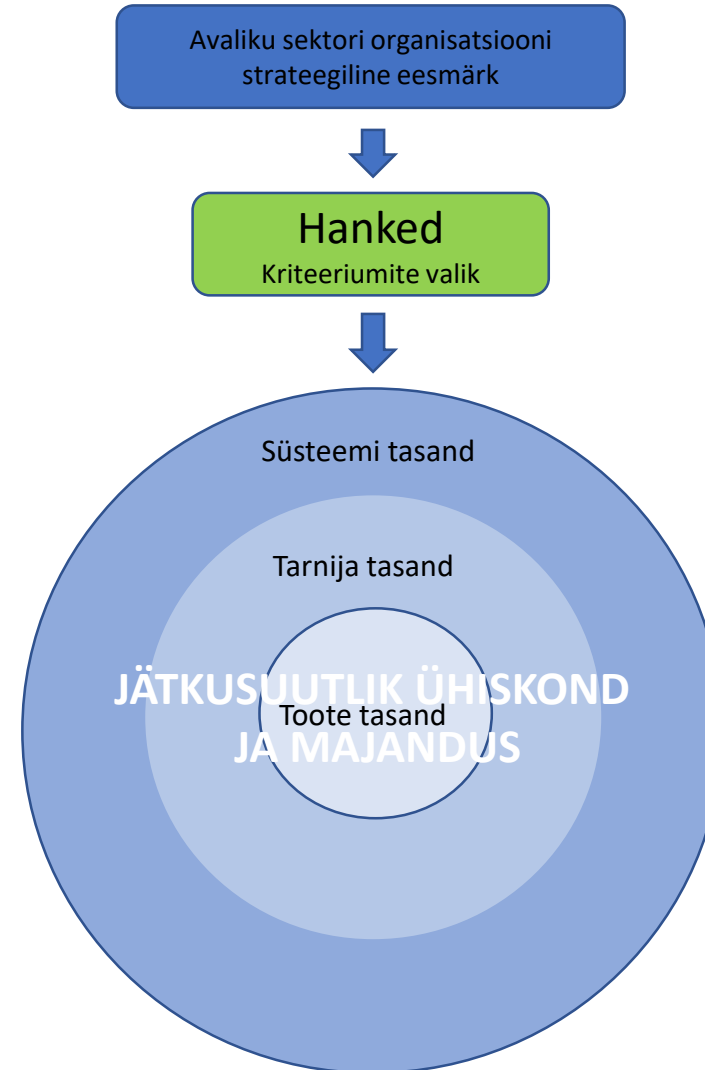
Hanked, mis stimuleerivad ja tekitavad nõudlust ringmajanduse ja ringsete toodete järel
(Green Deal, Circular Procurement, 2013)

Ringhanked kui keskkonnahoidlike hangete alaliik

Ringhanked – eesmärgid ja erinevad tasandid

- Keskkonnahoidlikel/ringhangete eesmärk ei ole lihtsalt vajalikke tooteid ja teenuseid osta
- Läbi hangete saab avalik sektor mõjutada peale pakutavate toodete ka turgu laiemalt (nii tarnijaid kui ka kogu toote/teenusesüsteemi)
- Hanked mõjutavad seda, kui jätkusuutlik on meie ühiskond ja majandussüsteem
- Oluline, et kõik avaliku sektori organisatsioonid teadvustavad ja ka sõnastavad strateegilised eesmärgid, millele nende hanked peavad kaasa aitama

Ringhanked – erinevad lähenemised

Keskkonnahoidlike toodete hankimine	Uute ringsete toodete arendamise edendamine	Uute teenuse- ja tootesüsteemide ning ärimudelite arendamise edendamine	Ringsete toote/teenusesüsteemide ja koostöövormide arendamine
Keskkonnahoidlike omadustega tooted	Uued tooted	Toote-teenuse lahendused ja ärimudelid	Ringsed süsteemid ja koostöövormid
<p>Keskkonnahoidlike kriteeriumite lisamine toote või teenuse hankedokumentidesse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kergesti taaskasutatav, korduskasutatav • Ringlussevõetud materjalide osakaalu määrtlemine • Teatud ohtlike ainete sisalduse keeld 	<p>Hangetega suunatakse pakkujaid arendama uusi ja innovatiivseid tooteid ja teenuseid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uued/innovatiivsed tooted, mis on turulolevatest oluliselt ringsemad ja väiksema keskkonnamõjuga (nt pikema kasutusajaga, koosnevad ringlussevõetud materjalidest, omavad erinevaid funktsioone jne) 	<p>Toodete asemel ostetakse sama funktsiooni teenusena või uutsete ringsüste edendavate ärimudelitena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toote ostmine teenusena • Liisimine ja rentimine • Ühiskasutus mudelid • Buy-per-use 	<p>Hange soodustab uude ärimudelite, koostöövormide ja tööstussümbioosi mudelite arengut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teenus pakutakse kohalike koostöö mudelite poolt • Kohalike energiasüsteemide arendamine